

Asia: VN/27221/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhuspäalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

1. Pidättekö luonnoksessa esitettyä siirtymäkauden muutosta kannatettavana riittävän henkilöstön turvaamiseksi tämänhetkisessä henkilöstötilanteessa?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry:n mukaan sosiaali- ja terveysalan tämänhetkisen henkilöstön saatavuushaasteen takia esitys on järkevä.

On kannatettavaa, että tulevaisuudessa pohditaan vanhustyössä henkilöstön rakennetta uudelleen. Moniammatillisen tiimin rakentaminen ikääntyneen mielekkään ja turvallisen arjen turvaamiseksi on hyvä ratkaisu. Eli lähi- ja sairaanhoitajien rinnalle tarvitaan hoiva-avustajia, kuntoutushenkilöstöä (fysioterapeutit, toimintaterapeutit) ja muuta henkilöstöä (mm. kulttuuri-, kädentaitoalojen henkilöstöä, yhteisöpedagogit) Näin hoitohenkilöstöllä on aikaa ja resursseja keskittyä niihin tarpeisiin, joissa vaaditaan hoitoalan koulutusta ja osaamista.

Tämä edellä mainittu muutos on huomioitava myös eri koulutuksien sisällöissä. Hoito- ja hoiva-alan, ja erityisesti vanhustyön kiinnostus on laskenut ja on tärkeää työskennellä määrätietoisesti alan houkuttelevuuden eteen. Oppisopimusopiskelijoiden roolia ja asemaa on kehitettävä vastaamaan alan tarpeita. Urapolkujen luominen vanhustyössä toimiville on yksi rekrytointien onnistumisen tae.

On myös huomioitava se, ettei henkilöstömitoituksen nosto pelkästään takaa laadukasta ja ikääntyneiden tarpeita vastaavaa hoitoa. Muutokseen on valmistauduttava, koska kyseessä on iso kulttuurinmuutos. Ikääntyneiden mielekkään arjen merkitystä ei voi liiaksi korostaa, sairauksien hoito ei kata ikääntyneiden moninaisia tarpeita.

Ikääntyvien ja vanhojen ihmisten oikea-aikaisen tuen polkuja pitää kehittää ja rakentaa myös uudesta näkökulmasta sekä hyödyntää järjestöjen laajaa osaamista, jolloin iäkkäiden ja vanhojen ihmisten toimintakyky voisi säilyä pidempään.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

-

2. Pidättekö luonnoksessa esitettyjä vaikutusarviointeja riittävän kattavina ja asianmukaisina?

Kyllä

Voitte halutessanne esittää vaikutustenarviointiin liittyvät näkökohtanne.

Vaikutusten arvioinnissa olisi hyvä ottaa huomioon myös muuhun sosiaali- ja terveystalouteen kohdistuvat vaikutukset mitoituskysymyksessä. Henkilöstömitoituksen toteuduttua, vaikkakin viivästyneenä, tämä aiheuttaa haasteita mm. kotihoitoon. On oletettavaa, että asumisyksiköissä joudutaan vähentämään asiakaspaikkoja, jotta mitoituksen veloitteet saadaan täytettyä. Tämä aiheuttaa paineita ns. avopalveluihin ja kotihoitoon. Myös ennaltaehkäisevien palveluiden merkitys kasvaa eli on erittäin tärkeää, että ikääntyvät ja vanhat ihmiset asuvat mahdollisimman pitkään omissa kodeissaan toimintakykyisinä. Tuki- ja kuntoutuspalveluita sekä asumisturvallisuutta tukevia palveluita on kehitettävä kotona asuville ikääntyneille.

RAI-arviointijärjestelmän käyttöönotto (1.4.2023) kattavasti kaikissa iäkkäiden palveluissa koko maassa on yksi keino kohdentaa palvelut paremmin tarpeiden mukaisesti. Jotta tähän päästään RAI:n käytön opetus tulisi sisällyttää sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutuksiin, jotta sen käyttö ja tulkinta olisi mahdollisimman yhdenmukaista.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta tuoda esiin näkökantoja liittyen luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta annetun lain (980/2012, jäljempänä vanhuspalvelulaki) muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

VALLI ry on vuonna 1953 perustettu valtakunnallinen vanhusalan asiantuntijajärjestö, joka yhdessä 61 jäsenyhteisönsä kanssa tekee töitä paremman vanhuuden puolesta. VALLI ry toimii jäsenyhteisöjensä edunvalvojana. Liitto tuo esille ikäihmisten äänen, kokemuksen ja tarpeen.

Vaikuttamistoiminnan ja kehittämistoiminnan lisäksi VALLissa on toimintoina Ikäteknologiakeskus, Etsivän vanhustyön verkostokeskus sekä Vanhustyön Trainee -ohjelma nuorille.

Dufva Virpi
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry